

53. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Toruń – Bydgoszcz, 6–11 IX 2004 r.)

Walny zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego (PTB) jest co 3 lata ważnym wydarzeniem naukowym. Do zjazdu przygotowywały się kolejno wszyscy polscy botanicy i wszystkie ośrodki naukowe w kraju, ostatnio: w 1998 – Gdańsk, w 2001 – Poznań i teraz w roku 2004 – Toruń i Bydgoszcz. Należy przyjąć, że następny zjazd zorganizuje ośrodek warszawski, który unika tego trudu od 1972 roku.

Hasło *Przyroda polska w europejskim dziedzictwie dóbr natury* była tylko przewodnim hasłem, wypunktowanym w jednym z plenarnych referatów.

Zjazd bydgosko-toruński to zjazd, który po raz pierwszy wspólnie zorganizowały dwa oddziały Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Zgromadził on 595 uczestników z 26 ośrodków krajowych i 6 gości zagranicznych.

Na Zjeździe wystąpiły wszystkie tradycyjne formy aktywności członków, oddziałów terenowych i sekcji merytorycznych, odpowiadających ważniejszym dziedzinom botaniki i jej zastosowań praktycznych.

Pierwsza forma, to wystąpienie znanych uczonych na dwu sesjach plenarnych:

- prof. Zbigniew Mirek – *Różnorodność flory Polski – stan poznania, kierunek i potrzeby badań*;
- prof. Ewa Symonides – *NATURA 2000 – nowa forma ochrony przyrody*.

Większe zainteresowanie wzbudziły referaty II sesji plenarnej, a zwłaszcza wystąpienie prof. Małgorzaty Wierzbickiej, poświęcone deficytowi selenu w diecie człowieka.

Prof. Jarosław Berczyk mówił o uwarunkowaniach sukcesu reprodukcyjnego roślin. Znany entomolog toruński, prof. Jarosław Buszko wypowiedział się na temat szrotówek zagrażających powszechnie uprawianym w naszym kraju kasztanowcom.

Znamiona świadomej prowokacji wobec utrwalonych poglądów miało wystąpienie prof. Adama Barcikowskiego pt. *Paradoks ochrony przyrody*.

Podczas sesji plenarnej powołano nowych członków honorowych Towarzystwa; najbardziej zasłużonym nadano także Medale: im. W. Szafera – za oryginalne dokonania naukowe, im. B. Hryniewieckiego – za upowszechnianie wiedzy botanicznej, im. Z. Czubińskiego – za regionalne monografie geobotaniczne.

Druga forma, to oczywiście seminaria poszczególnych sekcji i podsekcji, z których jak zawsze najliczniejsze i najbogatsze w wystąpienia były spotkania Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej. Interesująco przedstawiały się obrady sekcji: Fizjologii i Biochemii Roślin oraz Mikologii, mniej liczne były posiedzenia sekcji: Bryologii, Dendrologii, Kultur Tkankowych, Historii Botaniki. Przedstawiono, a w części także przedyskutowano łącznie: 96 referatów, 67 komunikatów i 286 plakatów.

Trzecia, najbardziej popularna forma prezentacji dorobku i wymiany doświadczeń, to sesje terenowe, zwane tradycyjnie wycieczkami naukowymi. W tym roku na sesjach terenowych demonstrowano postęp badań nad roślinnością współczesną i roślinnością epok minionych, zwłaszcza regionu Borów Tucholskich. Demonstrowano zanikające murawy kserotermiczne w dolinie Wisły i solniska na Kujawach, a przy okazji poznawano cenne zabytki Pomorza. Była to nie tylko demonstracja dorobku ośrodków naukowych Torunia, Bydgoszczy i Poznania, ale także okazja do integracji całego środowiska botanicznego Polski: w sesjach terenowych obok geobotaników uczestniczyli również genetycy i fizjologowie oraz przedstawiciele innych specjalności laboratoryjnych.

Dopełnieniem części podróźniczej były krótkie odwiedziny mało znanego w Polsce miasta, Bydgoszczy i udział w specjalnie zamówionym koncercie w sali wiecznie niedokończonego obiektu tutejszego życia artystycznego, *Opera Nowa*.

Sesjom referatowym i plakatowym towarzyszyła sprzedaż wydawnictw UMK, UAM, ATR Bydgoszcz. Wydawnictwo Naukowe PWN promowało dwie książki toruńskich autorów, przygotowane uprzednio do serii *Vademecum Geobotanicum: Dendrochronologia* (A. Zielski, M. Krąpiec) i *Badania ekologiczno-gleboznawcze* (R. Bednarek, H. Dziadowiec, U. Pokojska, Z. Prusinkiewicz) oraz trzecie wydanie *Ekologii roślin* (K. Falińska). Wydawnictwo SORUS z Poznania prezentowało zbiór esejów *Wyścig na okręcie „Beagle”* (J. B. Faliński), wcześniej publikowanych w *Wiadomościach Ekologicznych*. Demonstrowano także nową aparaturę badawczą.

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK oraz aula i stołówka UMK zapewniły gościom atmosferę sprzyjającą spotkaniom, łącznie z zabawą taneczną podczas wieczoru towarzyskiego.

W sprawnych rękach prof. Tomasza Załuskiego (od niedawna profesora Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy) i dr inż. Ewy Krasicko-Korczyńskiej (także ATR) spoczywały żmudne, ale bardzo ważne prace nad zapewnieniem wszystkim dobrych warunków zakwaterowania i dostępu do świadczeń intelektualnych i artystycznych. Biuro organizacyjne Zjazdu działało sprawnie. Na Zjeździe pożegnano także ustępujący Zarząd Główny z prof. Zbigniewem Mirkiem z Krakowa jako prezesem i powołano nowy zarząd na czele z prof. Janem Rybczyńskim z Ogrodu Botanicznego PAN w Powsinie.

Spodziewamy się, że i tym razem osobowość i wszechstronność naukowa Prezesa, podobnie jak duże grono uczonych, identyfikujących się z celami botaniki, zapobiegnie pojawiającym się od czasu do czasu tendencjom separatystycznym w łonie Towarzystwa.

Ważnym czynnikiem integrującym poczynania botaników, poza zjazdami i obradami sekcji, są czasopisma naukowe PTB (8 tytułów), na czele z *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*. Należy ono do najwybitniejszych i najstarszych tego typu czasopism na świecie (wychodzi od 1923 roku; 4 zeszyty rocznie; ASBP jest na liście filadelfijskiej). O poziom naukowy, podstawy finansowe i regularność ukazywania się wytrwale zabiegają: redaktor naczelny prof. Jerzy Fabiszewski (AR Wrocław), Zarząd Główny PTB, a zwłaszcza Rada Redakcyjna z prof. Tomaszem Wodzickim na czele.

Janusz Bogdan Faliński

Książki nadesłane

Faliński J. B. 2004 – *Wyścig na okręcie „Beagle”*. Eseje o nauce i uczonych – Sorus, Poznań, ss. 255.

Fischer Z., Magomedow M. 2004 – *Ekologia – krajobraz – energia* – Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, ss. 250.

Gutowski J. M. (red.), Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004 – *Drugie życie drzewa* – WWF Polska, Warszawa, Hajnówka, ss. 245.